

пѣснитѣ, пѣвеца на нещастната любовъ, по единъ дивенъ паметникъ. Това е за вѣрване, защото всѣко моминско сърдце е нещастно дори и когато е щастливо въ любовта си и за него въ пѣснитѣ на Хайне има велика утѣха. Че въ тия пѣсни плаче и се смѣй едно безумно сърдце: въ мжката се смѣй, въ щастieto плаче. Ето една страничка отъ историята на това сърдце —

Той любеше една дѣвойка,
но тя си бѣ избрала другъ,
тозъ другъ любеше пѣкъ друга —
и назова го тя съпругъ.

Дѣвойката за скитникъ нѣкой
ожени се отъ скърбъ и ядъ, —
той чу, и замѣгли сърдцето
тжга на момка младъ.

Свѣтовни работи; живота
се гаври съ хорскитѣ мечти...
Тежко на туй сърдце което
сѣдба такава сполети.

Тя е дивна, тая Книга на пѣснитѣ, въ която е разказана историята на една нещастна любовъ. А покрай едната, на всички. Тѣй каточели иска да каже поета съ пѣснитѣ си, въ което и азъ съмъ неговъ партизанинъ. Величието на единъ животъ е въ неговото нещастие, — и най-често любовта е художника на това величие. Хайне два пжти е любилъ, и двата пжти нещастно, иска да ни увѣри той самъ; но това увѣрение е подозрително. Тази втора любовъ е вече само мостъ къмъ едно тѣй наречено щастие — съпружеството. Защото когато любовта го дръпва за ухото трети пжтъ, той безъ много да размисля се оженва и, ако се извадятъ изъ смѣтката болнитѣ му нозѣ, живѣлъ е догдѣ умре щастливъ животъ. Щастливъ животъ за не завиждане. Прѣзъ тоя си животъ той е пѣлъ и писалъ много и много нѣща, отъ които малко има еднакви съ пѣснитѣ и писанията му отъ прѣди. Най-хубавитѣ отъ тия малко се намиратъ въ сборката Романцери. Но тѣ сж все пакъ само елмази; уѣ сж ония отъ които е сглобена диадемата нарѣчена Книга на пѣснитѣ. Историко-литераторитѣ постомянствуватъ да казватъ че поета е правилъ тая диадема да прилѣга на двѣ главни. На главитѣ на двѣ Хайневи братовчедки, една слѣдъ друга негови изгори. Хора безъ глави всѣкога ще твърдятъ това. Или по-право, хора съ глави, но безъ сърдца, и само съ богатъ опитъ на здрави крака. Защото слѣдъ първата любовъ онова що се разнася на здрави крака и съ което се митка по улицитѣ на живота, не е вече сърдце, а твърдѣ обикновенно парче месо. Първата любовъ е аромата на сърдцето и, както аромата на розата, и тя изчезва дори прѣди то да увѣхне. А човѣшкото сърдце живѣе и слѣдъ като е увѣхнало, и люби пакъ, кѣкото разказватъ бабичкитѣ. Но на развалинитѣ расте бръшлянъ, цвѣтето на смъртта и на трайния споменъ, онова цвѣте на което чернитѣ сѣмки сж тѣй горчиви. Бръшлянъ обвива образа на оная Хайнева изгора —

в Брешлянъ